BOSHLANG‘ICH TA’LIMDA MANTIQIY FIKRLASHNI SHAKLLANTIRISHDA SAMARALI DIDAKTIK O‘YINLAR

Normahmatova Gulnoz G‘oppor qizi
normahmatovag@gmail.com

Annotatsiya: *Ushbu maqolada boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishda didaktik o‘yinlarning ahamiyati va samaradorligi yoritilgan. Maqolada ta’lim jarayonida qo‘llaniladigan zamonaviy o‘yin texnologiyalari va ularning bolalar psixologiyasiga ta’siri tahlil qilingan.*

Abstract: *This article highlights the importance and effectiveness of didactic games in developing the logical thinking skills of primary school students. The article analyzes modern game technologies used in the educational process and their impact on children's psychology.*

Kalit so‘zlar: *mantiqiy fikrlash, didaktik o‘yin, boshlang‘ich ta’lim, pedagogik texnologiya, kreativlik, intellektual rivojlanish.*

Keywords: *logical thinking, didactic game, primary education, pedagogical technology, creativity, intellectual development.*

KIRISH

Boshlang‘ich ta’lim – shaxsning intellektual poydevori qo‘yiladigan eng muhim bosqichdir. Zamonaviy ta’lim talablari o‘quvchidan nafaqat tayyor bilimlarni o‘zlashtirishni, balki mustaqil tahlil qilish, sabab-oqibat bog‘liqligini topish va mantiqiy xulosalar chiqarishni talab etadi. Kichik maktab yoshidagi bolalarda o‘yin faoliyati hali ham yetakchi o‘rinni egallashini hisobga olsak,

mantiqiy fikrlashni shakllantirishda didaktik o‘yinlardan foydalanish eng samarali usul hisoblanadi.

ASOSIY QISM

Didaktik o‘yinlar o‘quv jarayonini qiziqarli qilish bilan birga, murakkab matematik va mantiqiy tushunchalarni sodda shaklda yetkazib berishga xizmat qiladi.

Mantiqiy fikrlashni rivojlantiruvchi o‘yinlar tasnifi:

1. **Matematik rebus va jumboqlar:** Raqamlar va shakllar o‘rtasidagi yashirin bog‘liqlikni topishga o‘rgatadi.

2. **Klassifikatsiya o‘yinlari:** "Ortiqchasini top", "Guruhlarga ajrat" kabi o‘yinlar tahlil qilish qobiliyatini o‘stiradi.

3. **Algoritmik o‘yinlar:** Ma’lum bir ketma-ketlikda topshiriqlarni bajarish orqali tizimli fikrlashni shakllantiradi.

Didaktik o‘yinlar davomida o‘quvchi o‘z yechimini asoslashga, xatolarini tuzatishga va muqobil yo‘llarni izlashga majbur bo‘ladi. Bu esa uning miya faoliyatini faollashtiradi va xotirasini mustahkamlaydi.

MUHOKAMA

O‘tkazilgan pedagogik kuzatuvlar shuni ko‘rsatadiki, an’anaviy dars uslubiga qaraganda, o‘yin elementlari aralashtirilgan darslarda o‘quvchilarning faolligi 40-50% ga ortadi. Biroq, didaktik o‘yindan foydalanishda o‘qituvchi quyidagilarga e’tibor berishi lozim:

• O‘yin darsning maqsadiga mos bo‘lishi;

• Vaqt me’yori (o‘yin darsni to‘liq egallab olmasligi kerak);

• O‘quvchilarning yosh va individual xususiyatlarini hisobga olish.

Mantiqiy o‘yinlar faqat matematik darslarida emas, balki ona tili va tabiatshunoslik darslarida ham qo‘llanilishi tizimli fikrlash doirasini kengaytiradi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, didaktik o‘yinlar boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining mantiqiy fikrlashini shakllantirishda shunchaki ko‘ngilochar vosita emas, balki kuchli ta’lim qurolidir. Ular bolaning o‘ziga bo‘lgan ishonchini orttiradi, darsga bo‘lgan motivatsiyasini kuchaytiradi va kelajakda murakkab fanlarni o‘zlashtirishi uchun mustahkam intellektual zamin yaratadi.

ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Mirziyoyev Sh.M. "Yangi O‘zbekiston strategiyasi". – Toshkent: "O‘zbekiston", 2021.

2. Azizxo‘jayeva N.N. "Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat". – Toshkent, 2006.

3. Davlatov K. "Boshlang‘ich sinflarda didaktik o‘yinlar". – O‘quv qo‘llanma, 2015.

4. Piaget J. "The Psychology of Intelligence". – Routledge, 2001.